

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
isikuandmete kaitse asjas nr. 2.1.-3/17/1569

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni juhtivinspektor Merit Valgjärv
Otsuse tegemise aeg ja koht	04.09.2017 Tallinn
Vaide esitamise aeg	24.07.2017
Vaidlustatav haldusakt või toiming	Andmekaitse Inspektsiooni menetluse alustamata jätmise teade 20.06.2017 nr 2.1.-1/17/755
Vaide esitaja	xxx

RESOLUTSIOON:

Haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel otsustan:

rahuldada vaie.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Vaide esitaja saab käesoleva otsuse vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse Tallinna Halduskohtusse.

FAKTILISED ASJAOLUD:

03.04.2017 esitas xxx kaebuse, mille kohaselt palus alustada menetlust seoses sellega, et tal oli kohustus AS X hambaravi ees, mis oli võetud 01.07.2011 ja mis aegus 31.12.2014. Tegu oli rahalise kohustusega, kus xxx ei ole andnud nõusolekut oma andmete avaldamisega, kuid krediidiinfos Taust.ee on andmed endiselt üleväl. Nõudjaks on märgitud Julianus, kuigi tegelik nõude omanik on AS X. Taust.ee omanik ja töötaja on Julianus inkasso. Julianus Inkasso kodulehel on nõue dubleeritud. xxx saadetakse pidevalt teateid võla tasumise kohta, kuigi ta on teatanud on teatanud Julianus Inkassole, et pole selleks enam kohustatud, kuna nõue on aegunud. Samuti ei ole kaebuse kohaselt võimalik vaadata tasuta, millist infot Taust.ee avaldab avaldaja kohta.

20.07.2017 lõpetas menetleja järelevalvemenetluse nr 2.1.-1/17/755 järgmistel põhjustel:

Esitasite Andmekaitse Inspektsioonile kaebuse Julianus Inkasso OÜ peale seoses AS x Hambaravi võla avalikustamisega. Tunnistate kaebuses, et olete alates 01.07.2011 võlgu AS-ile x, kuid võlg on aegunud ja Te ei ole andnud nõusolekut oma andmete avalikustamiseks.

Sellele vaatamata on võlaandmed avalikud Julianus Inkasso OÜ ja taust.ee võrgulehel. Märkite veel, et Teil pole võimalik vaadata tasuta, millist infot taust.ee avaldab.

Andmekaitse Inspeksioon alustas Julianus Inkasso OÜ suhtes isikuandmete kaitse seaduse § 33 lõike 5 alusel järelevalvemenetlust

Julianus Inkasso OÜ on inspeksioonijärelepärimisele võlaandmete saamise ja maksehäireregistrile edastamise kohta vastanud järgmist:

OÜ Julianus Inkasso ja AS x vahel on sõlmitud 01.12.2011 nõude loovutamise leping nr xxx. Tegemist on raamlepinguga, mille alusel loovutab AS x tekkinud võlad OÜ-le Julianus Inkasso. Nõue xxx vastu loovutati ülalnimetatud lepingu alusel OÜ-le Julianus Inkasso 14.02.2013 (võlateatis nr 1397232 saadetud aadressil xxx). OÜ Julianus Inkasso avaldab võlanõudeid OÜ Krediidiregistri poolt hallatavas andmebaasis Taust.ee. Maksehäireid füüsilise isiku kohta avaldatakse ainult ID-kaardi alusel identifitseeritud isikutele, kes on kinnitanud õigustatud huvi olemasolu. Kõik maksehäire vaatamised registreeritakse ning selle kohta on võimalik saada ülevaadet nii järelevalve teostamisel kui ka võlgniku enda poolt. Seejuures on isiku enda poolt maksehäire vaatamine tasuta. OÜ Julianus Inkasso avaldab võlanõudeid 3 aastat peale nende kohtuliku vaidluse aegumise tähtaega.

Selgitan kõigepealt, et Andmekaitse Inspeksioon kontrollib üksnes võlaandmete avalikustamise ja edastamisevastavust isikuandmete kaitse seaduse nõuetele, sealhulgas selle seaduse § 11 lõigete 6 ja 7 nõuetele. Eelkõige peavad andmete edastajad kindlaks tegema, et andmed on õiged ja andmete saajal on õigus neid saada. Andmeid ei tohi koguda ega kolmandatele isikutele edastada, kui: tegemist on delikaatsete isikuandmetega; see kahjustaks ülemääraselt inimese õigusi; lepingu rikkumisest on möödunud vähem kui 30 päeva või kohustuse rikkumise lõppemisest on möödunud rohkem kui kolm aastat.

Inspeksioonil ei ole pädevust hinnata, kas isikute võlanõuded võlausaldaja ees on tekkinud õiguspäraselt või mitte, millest nõuded koosnevad, kas võlgnevus on realselt likvideeritud või mitte vms, sest tegemist on lepingusuhetest tulenevate vaidlustega. Eraõiguslike isikute vaheliste lepinguliste vaidluste lahendamine on kohtu pädevuses. Sarnasele järeldusele jõudis ka Tallinna Halduskohus oma 22.03.2011. a otsuses nr 3-10-994. Nimetatud otsuses leidis kohus, et Andmekaitse Inspeksioonil puudub seadusest tulenev pädevus lepingusuhetest tulenevate vaidluste lahendamiseks, sealhulgas neile hinnangu andmiseks. Kohus märkis, et Andmekaitse Inspeksioon on riiklik järelevalveasutus, kelle pädevusse kuulub isikuandmete kaitse seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide järgimise kontrollimine ja nendest tulenevate rikkumiste menetlemine.

Võlanõuete aegumise osas selgitan, et võlg küll aegub seaduses sätestatud tähtaja jooksul ja pärast nõude aegumist võib võlgnik keelduda võla tasumisest, kuid see ei tähenda võla automaatselt olematuks muutumist. Võlg jääb alles ja maksehäireregister võib seda jätkuvalt kajastada seaduses sätestatud tähtaja jooksul. Seda, kas võlg on aegunud, otsustab kohus.

Kui võlausaldaja ei kasuta oma õigust võlga kohtu kaudu välja nõuda, siis on inspeksioon võlanõude aegumise hindamisel lähtunud tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 146 lõikest 1, mille järgi on tehingust tuleneva nõude aegumistähtaeg kolm aastat. Sama paragrahvi lõike 4 kohaselt on nõuete aegumistähtaeg kümme aastat, kui kohustatud isik rikkus oma kohustusi tahtlikult. Nagu eelpool mainisin, ei saa ma anda hinnangut, kas isikute võlanõuded võlausaldaja ees on tekkinud õiguspäraselt või kas isikud on kohustusi võlausaldaja ees rikkunud tahtlikult.

Arvestades võimalusega, et kohustusi võib olla rikutud tahtlikult, arvestame täitmata kohustuste puhul 10-aastase aegumistähtajaga. Et mitte asetada kohustuse täitnud isikuid ebavõrdsesse olukorda (kuivõrd isikuandmete kaitse seaduse § 11 lg 7 punkt 4 lubab nõude täitmisest veel kolme aasta jooksul andmeid avaldada), lähtume olukorras, kus kohustus on täitmata kuid aegunud, proportsionaalsuse põhimõtet arvestava avaldamise maksimaalse tähtaja määramisel 13 aastast arvates nõude sissenõutavaks muutumisest. Antud seisukohta toetab ka Riigikohtu 12.12.2011 otsus nr 3-3-1-70-11.

Kuna Julianus Inkasso OÜ on tõendanud võlaandmete avalikustamise ja edastamise seaduslikkust ning nõude õiguspärasuse ja aegumise hindamine ei ole inspeksiooni pädevuses, lõpetan järelevalvemenetluse.

Maksehäirete avaldamisega seonduvast saate täpsemalt lugeda inspeksiooni kodulehelt <http://www.aki.ee/et/juhisedjuhendist> „Maksehäirete avaldamine“.

24.07.2017 esitas xxx vaide Andmekaitse Inspeksiooni menetluse alustamata jätmise teate 20.06.2017 nr 2.1-1/17/755 peale.

VAIDE ESITAJA SELETUS JA NÕUE:

AKI lõpetas 20.06.2017 menetluse seoses minu esitatud kaebusega. Ma ei nõustu antud seisukohaga ja esitan vaide.

AKI leidis, et Julianus Inkasso OÜ on tõendanud võlaandmete avalikustamise ja edastamise seaduslikkust ning nõude õiguspärasuse. Minule ei ole esitatud ühtegi tõendit, et Julianus Inkasso OÜ-l õigus antud andmeid avalikustada.

AKI kodulehel on maksehäirete avaldamise juhend, kus §-s 6 on järgmine info: Kui võlausaldaja, kes töötleb isikuandmeid IKS §14 lg 1 p 4 alusel, annab maksehäireandmed üle võlainfo müügi teenuse osutajale, kes on ise vastutav töötleja, siis sellise üleandmise peab inimesega sõlmitavas lepingus kokku leppima. Kui lepingu tekst edastamise kohta teavet ei sisalda, siis ei ole edastamine lubatav. Maksehäireinfo müüja ise tegutseb talle üleantud andmete osas isikuandmete kaitse seaduse § 11 lg 6 alusel.

Seega on Julianus Inkasso OÜ avaldanud x AS nõude info ilma minu nõusolekuta.

Antud info põhjal ei ole mina andnud nõusolekut antud andmete avaldamiseks. Antud menetluse menetleja lahendas probleemi, mida mina üldse ei esitanud ning ei esitanud täiendavaid küsimusi ega päringuid ja lõpetas menetluse ilma kõiki asjaolusid välja selgitamata, mis ei ole kooskõlas hea halduse normidega, haldusametnik peab kõik asjaolud välja selgitama ja alles siis tegema otsuse.

Samuti ei ole ma rahul menetluse pikkusega arvestades menetluse sisu. Menetlus kestis 79 päeva, mida kaks korda pikendati. Arvestades menetluse sisu ja Julianus Inkasso OÜ lühikest vastust ja AKI inspeksiooni vastuse teksti, mis enamuses on eelnevalt koostatud ja juba valmis nn tüüpvastuste tekst, siis ma ei leia, et sellist väikest menetlust on põhjendatult vaja menetleda 79 päeva.

Samuti ei ole menetluse lõpetamise teade õigesti vormistatud: puudu on menetluse number, pöördumise aeg ja vaidlustamise kord.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Olen tutvunud vaidlustatud menetlusega ja uuendan menetluse 20.06.2017 nr 2.1.-1/17/755 osas, mis puudutab andmete avalikustamist.

Kuna vaide esitaja ei ole vaidlustanud menetluse lõpetamise teate teisi aspekte, siis kuulub vaie rahuldamisele tervikuna.

Täiendavalt selgitan, et kaebuse läbivaatamise tähtaeg sõltub mitmetest asjaoludest, sh sellest, millal isik, kes peab selgitusi andma vastab. Kui selgitused jäetakse võtmata, siis on tegemist ärakuulamisepõhimõtte rikkumisega, mida saab pidada oluliseks menetluspõhimõtete rikkumiseks. Oluline on, et mõlemale poolele antakse võimalus oma seisukohad kaevatavas asjas esitada. Vastavalt haldusmenetluse seaduse (HMS) § 38 lg 3 on menetlusosalisel kohustus esitada haldusorganile talle teada olevad, menetluses tähtsust omavad asjaolud ja tõendid st objektiivse lõpptulemuse saavutamise seisukohalt on vajalik ka menetlusosalise enda aktiivne osalus.¹ Seega, mis puudutab menetluse tähtaega, siis peab menetleja suutma järelevalve lõpetada vähemalt isikuandmete kaitse seaduse § 38 sätestatud tähtaja jooksul, mida menetleja on antud juhul teinud.

¹ Haldusmenetluse käsiraamat A.Aedmaa, E.Lopman, N.Parrest, I.Pilving, E.Vene Tartu 2004 lk 188

Järelevamenetluse algatamisest keeldumist ega järelevamenetluse lõpetamist ei vormistata haldusaktina, kuna need on toimingud, millele kohaldub HMS 8. peatükk. Toimingute tegemisele ei kohaldu HMS 4. peatükk, mis sätestab nõuded haldusaktile.

/allkirjastatud digitaalselt/

Viljar Peep
peadirektor